

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.
előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektol
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési árt

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre - - - - - 10 ft - kr.
Félévre - - - - - 5 ft - kr.
Negyedévre - - - - - 2 ft 50 kr.
Egy hóra - - - - - 1 ft - kr.

Hirdetési árt:

Ottahabos petitor egyszeri beiktatásért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilttér 4 hasábos petitorért 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglalt
újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Kedd Május 19.

96. szám.

Ünnep után

Két ülészak között. Pünkösöd után bezárja az országgyűlés régi ülészakát s megnyitja az újat. Az új parlamenti időszak kezdete ezuttal korszakalkotó fordulópontot jelez állami fejlődésünkben. Mintha a végéhez közeledő ülészakokkal egy egész történelmi korszak fejeződne be s Magyarország állami és nemzeti megerősödésének immár egy új fázisba lépne. Deák kiegyezési műve csak a keretet teremtette meg a még csak szervezendő modern magyar államiség számára. Az Andrássy-kormányzat megteremté aztán ez államiségnek első szárnypróbálgatásait, melynek továbbképzése a későbbi kormányok szervezői feladata volt.

Nyomasztó pénzügyi gondoktól szorongatva, egy ideig csak fáradtsággal vegetált az állam s majd az összes nemzeti erőket abszorbeálta a gazdasági szánálás műve. Az ülészak, melynek végén állunk, meghozta sikeres befejezését a pénzügyi gyógyulásnak. Állami újjászülése óta először örvend Magyarország feleslegnek államlháztartásában, mely, ha még oly csekély is, monumentális biztatásnak tekintendő arra nézve, hogy ezen a zavartalan államgazdasági prosperitásunk lesz. És most, hogy a pénzügyi miséria komor gondja szerencsésen leván küzdve, elérkezett az idő, a magyar államot politikailag is újjászervezni, közigazgatási alkotmánya tekintetében egy modern, nagy feladatainak és a korszellemnek megfelelő alapra állítani.

Bátran és elszántan lépett a Szapáry-kabinet a reformok terére. Komoly, odaásteljes munkájának első gyümölcse, a közigazgatási reformról szóló javaslat, az új ülészakban mindjárt igénybe veendő a képviselőház idejét és hazafias buzgalmát.

Nehéz feladat vár parlamentünkre. Feltolja meg, hogy bölcs elhatározásaitól Magyarország egész jövője függ.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A LXV-ik zsoltár.*)

— Saját dallamára. —

Te vagy Isten, szívünk nyugalma,
Te vagy dicsérete,
Tíéd, ha két, szent fogadalma,
Tíéd vig éneke.
Te hallgatsz meg, hogyha kérünk,
A bünt te töröld el.
— Olyan jó itt lakozni nekünk
Uram, hozzád közel!

Boldog, kinek ajkára adtat
Neved dicséretét.
Kiben minden részén a napnak,
Házad szerelme ég.

Óh mert te azt házad javával,
Aldással halmozod.
Azt, mint a menny, úgy hatja által
Te édes templomod!

Te vagy csak a világ reménye,
Te szent, erős, igaz.
Reszket a föld, mikor itélisz, de
Kegyelmed kész vigasz.
A hegy is, mig erőd erőt ad,
Csak addig nem remeg...
Hatalmadat, a mely körülzár
Belátnunk sem lehet!

A zendülő tenger vezekre,
Zabolát vét kezved.
Leosillapíts zugó vihárt, le
Lázongó népeket.

A föld színén, ember a hol van
Mind, mind téged keres;
Te töled jó, vidám mosolylyal,
A reggel és az est!

*) Elkészve érkezett.

Egy fordulat. A francia vámvita folyama alatt legújabbán oly fordulat történt, mely Magyarország közvéleményét is érdekli. A szerződés nélküli prehibitivismus eszméje megbukott s Melin, annak szerzője, kapitulált. Kijelentette a kamarában, hogy barátai még nem mondták ki az utolsó szót s hajlandók a tarifa tételek mérséklésére. A vámtarifának csak azt a czélt tulajdonította, hogy a kormányt a kamara hangulata felől tájékozza, többé azonban nem vonja kétségbe a köztársaság elnökét alkotmányszerűen megillető azon jogot, hogy más államokkal szerződéseket köthet és vattífkálhat. Ezzel formálisan megbukott a szerződés nélküli minimáltarifá rendszerre és úgy látszik, Franciaország menekülni akar a kereskedelmi szerződések által egyesíteni Európa köréből a gazdasági elszigetelőség veszedelmétől. Ezt Németország és monarchiánk kezdeményezése eszközölte azon liberális kereskedelmi politikai lökés által, melyet egész világrészünknek adtak. A köztársaságnak lehetetlen e lökésnek ellenállnia. Az elementáris hatalom, mely Oroszországot gazdasági közeledésre kényszeríti a közép-európai hatalmakhoz. Franciaországban is megtört a kereskedelmi politikai reakció. Melin veresége a gazdasági liberálizmus győzelmét jelenti.

Riadó. Egy berlini lap, mely előszeretettel kultiválja a szenzácionális zsánert, riadózt fúj, mely alkalmas arra, hogy a félénk lelkeket aggodásba ejtve. Szerinte a mód, ahogy a „Kostroma” orosz gőzös ügye diplomaciailag elintéztetett, a Dardanelláknak és a Bosporusnak Oroszország részére tökéletes kiszolgáltatását és Törökországnak a czári birodalom előtt teljes meghódolását jelentené. Mint a „Pester Correspondenz” kifejti, a harci riadó alaptalan.

A porta és Oroszország közti diplomácia megállapodásból a tilalom, mely-

Te adsz e mi földünkre áldást,
Bősséggel gazdagon.
Itatod a szomjas barázdát,
S gabnát ringatsz azon.
Folyóid, fent a fellegekből,
Záport bocsátanak;
Sikon, mezőn, rendeletedből,
Aldás, öröm fakad.

Az esztendő megkoronázz
Méz-csorgatót kezéd:
És völgyek és halmok határa,
Aldástól görnyedez.
Nyájak mentén, a merre láthat
A szem: jótét lakik,
S mindenfelé háláadásnak
Zengése hallatik!

Szabolcska Mihály.

Torzkép.

— Elakartam utazni egyszer hajnalban valahova s hogy az időt előljem már este tizenegy órakor meghuztam magamat egy kávéházi sarokasztalnál közel az arany-íjűség félkörérvendevencének a „kasszásnének” czifra trónusához, melyet misztikus fénybe borított a gázlámpának kékbe játszó világa.

Virszinát rácsálva ültem a csöndes félhomályban, amint mellém telepedett egy magas, szikár ember és elkezdett hadarva fecsegni minderről a világon, amivel egy amugy is uatkozó embert halálra lehet gyötörni.

Sovány teste izgett mozgott, csontujjai val megzilálta félig göndör rozsdásvörös haját s epés arczaú fájdalmas kifejezés üt.

— Csak egy kívánságom volna, még egyszer husz évesnek lenni.

A kávéházi trónusról féléber álomban is hamisan mosolygott a félkörérv „kasszásné”. Ejj, nem is rosszat kíván, még egyszer husz évesnek lenni! Ah, ah!...

szertint a Dardanellákon hadihajóknak átmenni nem szabad, és Törökország jogai hogy gyanus hajókat, ha kereskedelmi lobogót hordanak is, revidálhat, sértetlenül köthetnek ki. Így tehát sem török, sem nemzetközi jog feladva nem lett.

És a mi Oroszországot illeti, a porta látszólagos engedékenysége daczara jövőre megfogja gondolni, hogy a dardanellai erőd parancsnokának gyamuját kereskedelmi lobogó alatt vitorlázó hajóira terelje.

A berlini lapnak pedig tökéletesen feleslegesen fáj Európa feje. Hiába való fáradtság.

Az európai diplomácia ismeri kötelességét és teljesíti is, amint ezt épen a Kostroma eseteinek kimenetele bizonyítja.

Kereskedelmi akadémiánk tanulmány utja.

Szeged Máj. 15.

I.
Mi debreczeni vendégek a mai napot a rekonstruált város nevezetesebb helyeinek megtekintésével töltöttük. Abol csak megfordultunk, mindenütt legszívélyesebb fogadástára találtunk, nem a szokásos udvarias érintkezés, hanem meleg rokonszenv és őszinte vendégszeretet volt az, amit mindenütt tapasztaltunk.

Legelőször a Somogyi-könyvtár megtekintésére indultunk. Itt Reiszner János könyvtárigazgató kalauzot megjegyezte, hogy a könyvtár Szeged egyik büszkeségét képezi. Meglepett bennünket a könyvtár gazdagsága. Innen kiment, a Dugonics szobrot tekintették meg, majd az Ivánkovits Károly féle porcellán festészet és porcellán égetőt. A Pálfi testvérek paprikamalma teljes működésben volt, mikor odaérkeztünk. A czég két beltagja előzékenységgel magyaráta meg a szabadalmazott paprikatorló gépek szerkezetét és működését valamint általában a paprika termelését és gyártást.

Emlékül mindnyáján egy doboz finom rózsapaprikát kaptunk. Az első magyar kenderfonógyár — mely e nemből első az országban — a legnagyobb mértékben

De mi az ördögöt érdekel engem, hogy ő még egyszer husz éves akar lenni, mit alkalmatlanok nekem a sóhajtsával, meg a bánatával, nem azért jöttem a kávéháza s nem azért vonultam el a sarokba, ide közel a kasszás nő trónusához, hogy jeremiáddokkal sóhajtsák tele a fületem.

Az az epés arcú csontos ember pedig nem hagy békét az ő bánatával, valósággal üldöz vele, nem tudom mit szeret rajtam, de ahol csak ő éretelál éjjel nappal folyton beszél; beszél s mindig az élet ezeryi bajjáról, az emberek rosszaságáról s minden elbeszéléséből a saját alakját, mint valami tragédia hőst domborítja ki, aki munkálkodott és szeretett s akit aztán megtört a sors és megcsaltak az emberek.

Le akartam rázni a nyakamról ezt a számandó, de legalább most elutazásom előtt, amikor nem szeretnék kellemetlen impressiókkal távozni, fölötte kellemetlen embert.

— Uram, — mondám elvörösödvé az alig palástolható haragtól, — mondja, ugy-e nem én csaltam meg a leányt?

— Óh nem! Hiszen ez a Vilma, kiről szólok a szegény bátyám leánya.

Szerettem volna már elszaladni mérgemben.

— Uram, én nem is ismertem az ön feleségét, — ezt mondtam, mert kétségbeesésben nem tudtam más egyebet mondani.

A különös ember erre maoskaszerűen csillogó szeméhez emelte hosszú ujját s egy alápergő könyecseppet morzsáit szét lapos, száraz arczaú, aztán epés, félig méla hangon szólt:

— Óh, mondja, volte önnek valaha nagy-nénje, óh mondja?

Azt hittem tisztára megüt a guta. Hogy beszélhet valaki a nagy-nénjéről éjjel tizenegy órakor egy kávéházi sarok-asztalnál, közel a kasszásné trónusához s plans ilyen érzékeny hangon.

Aztán elmondta, hogy az ő nagy-nénje,

meglepett. A százféle gép fűsikettő zaja között a gyartelepét tövirold-hegyire megtekintettük, ugyszintea raktárhelyiségeket is.

Innen a Pálfi Lipót féle művegyészi gyufagyárba mentünk, hol úgy a gyufagyártást, mint az ahhoz szükséges gépeket s a nyersanyagokat tanulmányoztuk. A városi közgyűlési terem, a tanács és bizottsági terem is kellemesen lepett meg. Siettük megjegyezni, hogy a termék a legnagyobb izlés-sel és csinál vanak, dekorálva és berendezve. A közgyűlési teremből kijövet a tanári kar Pálfi Ferenc polgármesternél tisztelgett, ki lekötélő nyájassággal fogadta a vendégeket, Dr. Bayer Ferenc akad. igazgató ez alkalommal megköszönte a polgármesternek a szívélyes vendéglátást.

A délelőtti program utolsó száma a városi színház megtekintése volt, a mely után az ut fradalmait a „Hét választószárloda kertjének üdítő levegője enyhítette. Itt megébedélvén délután folytatunk a város nevezetességeinek megtekintését, amikor is a szegedi polgári és középkeresk. iskola torna-verseny-tagjainak disztornázását, majd a Winkler testvérek gőzfűrészmalmát tekintettük meg és innen az osztr.-magyar államvasut hidján átvonultunk az újszegedi első szegedi kenderbevalító és finomító gyártelepre, melynek gazdag berendezése és kiterjedt üzemi igen tetszett. Végül az újszegedi népkertet, a közúti hidat, rakpartot és a Stánia sétányt tekintettük meg.

Este 8 órakor Kass János a debreczeni vendégek tiszteletére Tisza szállóban estélyt rendezett, melyen a vendégeknek kívül a szegedi kereskedelmi tanintézet és a főreáliskola tanárai, továbbá a szegedi sajtó néhány tagja vettek részt. A pompás hangulatban lefolyt estélyt Murka Ferőczigányzeneje fűszerezte. Bayer Ferenc igazgató mondta az első pohárköszöntőt, Kass Jánost, a vendéglátó házigazdát éltette. Szánitó Sámuel, dr. Öreg János dr. a szegdi pályatársak egészségére üritették poharukat. Szögedi Endre, a szegedi zenede igazgatója a debreczeni kereskedelmi tanintézet növendékeit éltette, viszonzásul Pallaghy Andor, a debreczeni akadémia önképzőkörének elnöke talpraesett beszédben a szegedi ifjuságra emelte poharát.

II.
Szabadka, május 16.

A szegedi kellemes benyomásoktól telve, reggel 8 órakor indultunk szabadkára, ahová 10 órakor érkezünk s pályaudvarnál Vojnits Felix városi főjegyző, Haverda Má-

akit minden tetteben bizonyos méltóság és ünnepélyes szigor jellemzett, a leg-ittünőbb nevelítésben részesítő egy távoli leányrokonát, akit aztán ő vezetett oltárhoz.

— Tudja-e milyen asszony volt az én nagy-nénjem? Lehetett avval minderről a világon beszélni.

— Iróztató.

— Beszélte az a divatról és mindig a legutolsó divatról tudott beszélni, küzdött az olyan szoknyák eltörlése ellen, melyek a szabad mozgást akadályozták; lehetett vele beszélni a természet szépségéről, a tudományról...

— A tudományról is? — mondám el-képedve.

Egész határozottan, sőt éré yes hangon ismételte.

— Ugy-e n, a tudomány bármely ágáról is, sőt az iro...

— Mit mond az irodalomról is?

— Az irodalomról és művészetéről...

— Óh, végzetes uagnényi, — sziszegtem s most már beasó részvétet kezdtem érezni az epés arcú ember iránt

Egyszerre aztán ujra más tere csapott át a vörbenyes ember.

— Mit szól hozzá? Hat kis leányom van? Fölugrottam, hanem aztán meggondoltam a dolgot és ismét leültem azon férfias elhatározással, hogy hősiesen meghallgatom akarmit mond.

— A nagy-nénim meghalt.

— ?

A nagy-nénim nyugdíjat kapott a férje után s meghalt, pedig nekem hat leányom van

Arra gondoltam, hogy ezt az embert a Barnum féle muzeumban kellene tenni, aki a nagy-nénje nyugdíjára házasodott meg.

Eszántan vártam, hogy mit fog még mondani.

— Tudja-e azt kérem, hogy miért ülök én most itt?

Kidüldt szemekkel bámultam rá, bár

Leszállított árak.

Atyántól által veit

üveg porcellán

és
konyha berendezési

üzletemben tulhmozott raktár miatt az összes
asztali tea, kávé, mocca készleteket,

függő lámpákat, fa és bronz tálcákat,
virág vázákat, diszkorsókat.

A mai naptól

leszállított gyári árakon

szolgálok.

Tisztelettel

ifj. Pájer József.

„Nincs többé fejfájás“

D. Götz

MIGRAINE-PORA

huszonöt év óta egyedül, ideges, rheumászerű, söt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtatott, mit több ezerre menő köszönetnyilvánítás bizonyít.

Utolsó időben a

MADRIDI UDVAR

feltűnő eredménnyel használta, 1 doboz ára használati utasítással 2 frt, 1 his próba-doboz használati utasítással 1 frt. Eredetiben

kapható csak egyedül Fáykiss József „nagy-Kristóf“-hoz címzett gyógyszerárban Budapesten, továbbá Török Józsefnél, király-u. 12. Debreczenben: Dr. Rotschnek Emil — Tamássy Béla gyógyszerész áruháznál. (1)

Postai megrendelések azonnal eszközöltnék.

KASZANYITZKY ENDRE

előbb

KUHINKA ISTVÁN K.

DEBRECZENBEN, főpiacz 1900.

Ajánlja üveg, porcellán, lámpa és háztartási cikkek nagy választékkal berendezett nagy raktárát

Tavaszi és nyári idényre

különlegesen

tükrözött kertigolyókat,
gránczi aranyhalakat.

igen csinos

haltartókat és virágtartókat,

szabadalmazott

étel és palaczkhűtő jégszekrényeket

a legjobb bizonnyal egészségi

szódavíz készülékeket

minden nagyságban.

Berndorfi chinaezüst

és Alpaca evőeszközöket

20 évi jótállás mellett.

Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálok

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Dr. Müller főtörzsorvos
befeekendezései és labdacsai

legjobb és kipróbált szer a húgyúthólyag minden kifolyása ellen (kataris, fehér folyás) gyors és kitűnő eredménnyel. Idült bajoknál is minden utókövetkezmény nélkül alkalmazható. Az L. sz. újonnan keletkezett bajoknál ára 1.60 frt. A 2. sz. régi és idült bajoknál alkalmazandó ára 2.50 frt, postai csomagolásért 25 kr fizetendő.

Üdülő szerek

Dr. Müller főtörzsorvostól sok év óta kitűnő eredménnyel használva idegbetegségek, melyek idegduágulások (ifjúkori bűnök) stb. által keletkeztek és a zodámegedet éeőr egyengűesét és más elyengűléseket stb. vonnak magok után. Különösen erősítő szerek elyengűlt férfi-erőnél bizonyult. Ára frt 3.10, postán 25 krral több csomagolásért. Egyedüli fő- és készitési raktár St. Georgs-Apotheke, Bécs. V. Wimmergasse 33.

Köszén hátrányt

legjobb minőségben

szindely és deszkatetők

behuzására,

mely által azok tarlósa kétszerte hosszabb, továbbá czulápok, melyek a földbe ásatnak, kerítések és gazdasági eszközök befestésére, hordókban á 50 egész 200 kiló súlytartalommal; továbbá saját gyártmányú KOAKSOT (pirszén) kovácsok és lakatosok részére, ajánlja jutányos ár mellett

a légszuszogó gyár igazgatósága

Debreczenben.

FELHIVAS.

PACZELT JANOS

mag és virágkereskedésben

Debreczen

kistemplom bazár épületében kaphatók:

Tavaszi idényre legbiztosabb vetemény magvak u. m. takarmány répát, Obendorfi és Mamuth fűmagvak kerti finom és tartós gyepek, konyha kerti és virág magvak, mtdm kipróbált jó minőségű

Továbbá, nyíló cserepes virágok és kertek kiültetéshez mindennemű virágok nagy mennyiségben és olcsó árban. Mindenféle

csokrok és koszoruk

izlésesen készülnek, pontos kiszolgáltatás mellett és olcsón.

Felvállal: kertek rendezését és kiültetését, nagyban és kicsinyben, szolid árak mellett.

Felhívom a nagy érdemű közönség figyelmét kertészeti telepem tömeges megtekintésére végett, mely az „István“ gözmalom kertjében van, hol nagy készletben több mint

három ezer darab nemes rózsáim legszebb fajokban készen eladáásra vannak.

Teljes tisztelettel

Paczelt János.

Vedjegy 319. és 320. sz.

fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan izt nyer a szesz elparolgása után, ugyszintén fejmosásra is a hajidegek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Egy nagy üveg ára 90 kr egy kisebb üveg ára 45 kr.

Brázay Kálmán

Budapesten, IV. ker. Muzeum-kö ut 23. sz.

Kapható: Debreczenben Geréby Fülöp, Csanak József, Richl József Zelmós Varga Lajos, és Szabó Zsigmond urak fűszerkereskedésében.

AZ EGYESÜLT MAGYARHONI

ÜVEG-GYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

(Piacz 1903. Weisz Sándor ház.)

debreczeni raktárát felosztatván, —

a raktár helyiségeiben található

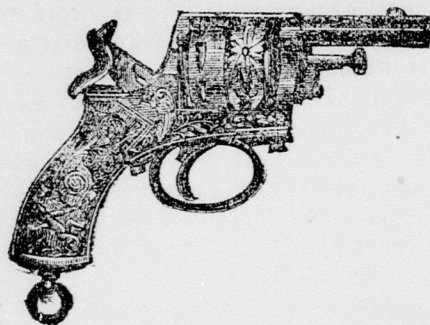
összes üveg és porcellán áruk

még a készlet tart

tetemesen leszállított

árak mellett,

készízetés mellett elárusittatnak.

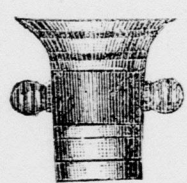
Tóth Gyula

előbb

Tóth Lajos és Társa

vaskereskedése DEBRECZEN, főpiacz városház sakán.

Ajánl:

Gazdáknak

mezőgazdasági eszközöket,

Gazdasszonyoknak

konyha felszereléseket,

IPAROSOKNAK

minden iparághoz tartozó, a közönségestől a legfinomabb acél szerszámokat, utóbbikért minden darab jótállás mellett.

Építlet-vállalkozóknak

mindenféle vasalásokat vasban és rézben a legsolidabb készítményekben.

Legjutányosabb árak.

